

יביע אומר - הר גילה

ירא | גליון 325

יח' חשון תשפ"ג
להפצת העלון / הארות / הקדשות
יעקב- 0528445949

זמני היום אופק ירושלים

מוצ"ש	מוצ"ש ר"ת	כניסת שבת
17:18	17:53	16:27

העלון מוקדש לפרופאט והצלחת הגאון הגדול הר' בן ציון מוצפי בן מובה שליט"א | אסתר בת ראשונה | עמית בת תקוה | שיראל בת אור לפרופאט- דניאל בן גול, דוד יהונתן דניאל בן מובה, אביטל בת רעיה הי"ו | לע"נ- אברהם בן ויקטוריה, שמחה בת ראשונה, גזאל בת חממה. זיווג הגון-חומר בן מול. ורד פרחיה בת בתיה. שיר בת אסתר | להצלחת- מתפללי בית כנסת 'יביע אומר' הר גילה. יוסף בן רעיה הי"ו

מורנו ורבנו הלכה למעשה

עפ"י גאון עוזנו ותפארתנו מרן הרב עובדיה יוסף זצוק"ל
ובנו הראשון לציון הרה"ג יצחק יוסף שליט"א

הלכות שבת- מוקצה- ביטול כלי מהיכנו: א אסור לבטל כלי מהיכנו, כיצד כל דבר שאסור לטלטלו משום מוקצה, אסור ליתן תחתיו כלי כדי שיפול לתוכו, מפני שעל ידי כך הוא אוסר את הכלי בטלטול, ונמצא מבטל כלי מהיכנו, הילכך ביצה שנולדה בשבת שהיא אסורה בטלטול, אסור לתת כלי תחת התרנגולת שתטיל הביצה לתוכו. (שם עמוד ר"א).

ב במה דברים אמורים כשנותן את דבר המוקצה בכלי על דעת שישאר שם כל היום, וגם הוא דבר חשוב, אבל אם נותנו לשעה קלה ואינו דבר חשוב כלל, כגון קליפות של שקדים ואגוזים, אפילו שאינם ראויות למאכל בהמה, אין זה נחשב לביטול כלי מהיכנו, [ורשאי אח"כ לפנותם עם הכלי לפח האשפה, כל שהוא צריך את הכלי, או את מקום השולחן, משום שזה כטלטול מן הצד לצורך ההיתר]. ומ"מ כיון שיש מחמירים בזה לכן יש להזהר [א"ה לכאורה לשון "זהירות" ואינו איסור ממש] שלא להניח בשבת קליפות של אגוזים ושקדים וכדו' בתוך צלחת ריקה, אלא יניח תחילה פרי או פרוסת לחם בתוך הצלחת, ואחר כך יתן הקליפות והעצמות לתוכה, שנעשית בסיס לאיסור ולהיתר, ואז יכול לטלטלה אחר כך להשליכן לאשפה או לכל מקום שירצה. ומיהו קליפות ועצמות שראויות למאכל בהמה אינם מוקצים בשבת, ורק ביו"ט החמירו בהם. (חזו"ע עמ' רי"ד והוא ע"פ המבואר בשו"ע סימן ש"ח סעיף ז"ך, וכ"ה במנוח"א ח"א עמוד שמ"ו ובהערה 23 דחשיב כטלטול מן הצד, וכיער"ש. ומש"כ מורנו זיע"א שם עמוד רי"ט צריך לומר שהוא זהירות לכתחילה לחוש למחמירים וכעין מש"כ מורנו בחזו"ע ש"ה עמוד ט"ז וכיער"ש).

ג פח אשפה ריק מותר לנער לתוכו קליפות של שקדים ואגוזים אף על פי שאינם ראויים למאכל בהמה, ואפ' שמניחם שם עד צאת השבת (ולא רק לשעה קלה), שמכיון שפח אשפה מיועד ומזומן לכך, לא שייך בו איסור מבטל כלי מהיכנו, [ולפי זה הוא הדין להניחם בתוך שקית המיועדת לשימוש לפח אשפה, וכן מותר להניח "טיטול" מלוכלך בתוך שקית המיועדת לשימוש חד פעמי (ללא קשירה של קיימא), ולגבי שקית רב שימושית, אם הכינה לכך מע"ש ג"כ דינה כנ"ל, ואפשר שאם יש לו מתקן בבית לשקיות משומשות שמניחם שם על דעת שישמשו לכל מה שצריך, שמותר להניח בכל השקיות קליפות וטיטולים וכיוצ"ב ודו"ק]. (חזו"ע עמ' רי"ג, וע"ע פסקי תשובות רס"ה אות ב' והערה 19, 11).

דין גרף של רעי

ד גרף של רעי ועביט של מי רגלים (סיר לילה) שנמצאים במקום שדר בו, מותר לטלטל אותם לבית הכסא, ואינו רשאי ליטלם להחזירם, אלא אם כן נתן לתוכם....
המשך בדף אחרון.

חברי בית הכנסת 'יביע אומר' מקדמים בברכה את
הרב גדעון מזרחי שליט"א
המתארח עימנו בשבת - להלן זמני תפילות ושעורי התורה

יום שבת	יום שישי
07:30 שחרית ודרשה הרב	16:10 שיר השירים
14:00 תהילים לילדים	16:27 מנחה
14:30 שעור תורה עם הרב	קבלת שבת ודרשת הרב
בבית הכנסת 'יביע אומר'	ערביית
15:30 מנחה ואח"כ סעודה שלישיית	19:30 שעור תורה עם הרב
בבית הכנסת יחד עם הרב	בבית הכנסת 'יביע אומר'
17:00 שעור תורה עם הרב	
17:18 ערבית ולימוד תנא דבי אליהו	

טעמו וראו כי טוב ה'

כל יום בבית הכנסת, שחרית בשעה 06:00, מנחה- 20 דק' לפני שקיעה
שעור תורה ותפילת ערבית
ערבית נוספת בשעה 19:00 ולאחר מיכן - מתקיים השעור היומי
יום א'- הרב גדעון מזרחי שליט"א- הלכה שולחן ערוך
יום ב'- הרב גדעון מזרחי שליט"א- הלכה שולחן ערוך
יום ג'- הרב ניתאי כדורי שליט"א- מוסר
בשעה 21:00 גמרא מסכת תענית.
יום ד'- הרב גדעון מזרחי שליט"א- הלכה שולחן ערוך
בשעה 20:30 חברותות אישיות - ארגון לב לאחים
יום ה'- הרב אהוד דהאן שליט"א- פרשת שבוע
עצור תורה לפניך ביום ה' בשעה 21:00

שבת שלום ומבורך

'הכנסת אורחים'

זה היה לפני כמה שנים בליל פסח, כשיצאתי מבית הכנסת אחר תפילת ערבית, בדרכי לביתי ראיתי ברחוב התקהלות אנשים עומדים ומביטים בסקרנות. ניגשתי וראיתי זוג עניים לבושים במלבושים קרועים ובלויים, ונודף מהם ריח לא טוב, ובפיהם בקשה שיואילו האנשים בטובם לארחם לכבוד החג. ניגשתי אליהם ולקחתי אותם לביתי, הם אכלו ושתו וישנו בביתי באותו לילה. זוג עניים אלו, הם שחזרו לאחר כמה שנים בעת הזאת שאני במיטתי ללא יכולת תזונה, וקראו לי קום, אתה בריא, בוא איתנו! זהו "זרע צדקות - מצמיח ישועות בורא רפואות"!

מורי ורבותי, הפרשה שלנו מספרת על החסר העצום של הכנסת אורחים. מעשה אבות סימן לבנים - אברהם אבינו מורה לנו את הדרך אשר נלך בה, כמה עלינו לחזור אחרי מצוות הכנסת אורחים, שהרי אברהם היה ביום השלישי למילתו, היום הכואב ביותר עד שהשם יתברך הוציא חמה מנרתיקה רק כדי שלא יגיעו אליו אורחים ויוכל לנוח, אך בכל זאת אברהם חש צער על כך שלא הגיעו אורחים ופשוט יצא לחפש.

כל אחד ישאל את עצמו - מתי בפעם האחרונה יצאתי לחפש אורחים? ואם לא יצאתי לחפש - היאך אירחתי אורחים שהגיעו אלי?

במציאות ימינו כמעט ואין אפשרות למצוא אורחים כפי שהיה בעבר, שהרי בעבר האורחים היו עובדי אורח שבאמת היו מחפשים מקום לאכול וללון וכו'. בימינו אפשר לעזור למקומות אשר בהם מאכילים ומשקים אנשים שאין להם אפשרות. ועוד אפשר לתמוך במשפחה הנזקקת, וזהו חסד וכעין הכנסת אורחים שאותה מלמד אותנו אבינו הגדול - אברהם. ומצוה זו היא ראויה להצמיח ישועות כפי שסיפרנו לעיל.

שבת שלום

השקפה יהודית - הרב אהרון קצין

'אהבת חסד'

הנה כזו היתה מידת החסד של אברהם אבינו, לא סתם עשיית חסד, אלא **"אהבת חסד"**, כמו שאמר הנביא במיכה (ו, ח) "הגיד לך אדם מה טוב ומה ה' דורש ממך כי אם עשות משפט ואהבת חסד והצנע לכת עם אלהיך". הנביא מדגיש לנו שרצון ה' לא רק שנעשה חסד, אלא שנעשה את זה ברצון ובלב טוב, ויהיה לנו אהבה למידה זו. כמו אברהם אבינו שלא חיפש רק לצאת ידי חובה, אלא "חיפש לעשות חסד", הנה זה מה שמוטל עלינו לפתח את מידת החסד בקרבנו, ולעשות אותה מתוך רצון טוב ולב שלם.

ריצה זו של אברהם אבינו הייתה בה מסירות נפש ממש, חז"ל (במדרש תנחומא) מתארים בפנינו מה אירע בשל אותה הריצה. פצע הברית נפתח ודמי המילה החלו לטפטף על הארץ. האורחים ראו יהודי זקן שותת דם נבהלו ונסו לאחוריהם, והתדיינו בינם לבין עצמם אם להיענות לבקשתו ולהטריחו. אך הוא כרע והשתחוה בפניהם והתחנן על נפשו, תוך כדי שימוש בביטויי כבוד נפלאים: "קח נא מעט מים... אחר תעברו כי על פן עברתם על עבדכם..." כאן נוכחו לדעת האורחים עד כמה האירוח נעוץ בנפשו, ונעתרו להישאר אצלו.

לכאורה אם נתבונן בכך נתפלא, הרי כרגע המצב של אברהם הוא שאין שום אדם שנזקק לחסד. וגם מצד בריאותו ודאי פטור הוא לכל הדעות מלהתעסק בהכנסת אורחים, ומדוע כל כך טרח והצטער אברהם אבינו?

אלא התשובה היא, שמעשי החסד של אברהם אבינו לא נבעו רק מתוך חובת המצוה של החסד, אלא עשה חסד עם הבריות בגלל שהיה **אוהב חסד** במהותו, ובכל נימי ליבו. החסד היה חלק בלתי נפרד מתכונות הנפש שלו. לכן הגם שהיה פטור לכל הדיעות, עדיין האהבה לחסד שבערה בו לא נתנה לו מנוח, הוא נכסף והשתוקק להיטיב עם הברואים, ומשלא עלה הדבר בידו הוא הצטער מאוד "כי צד יתכן שיעבור עליו יום בלא עשיית חסד"?

ואכן זוהי המעלה העליונה של עשיית חסד, לעשות את המצוה לא רק מתוך חובת המצוה, אלא מתוך **'אהבת חסד'**, ומתוך רצון אמיתי ופניה לקיים מצוות הבורא יתברך שמו!

בספר **"אוצרותיהם אמלא"** מספר הגאון הרב ר' אליעזר טורק שליט"א על מצות החסד שהיה בירושלים של מעלה בימים ההם, וכך הוא מספר: חמי הגאון **רבי מרדכי דוב יודלביץ** זצ"ל התגורר בירושלים בשכנות עם הגה"צ **רבי משה יוסף מילצקי** זצ"ל, אב"ד בירושלים, בזמנו לא היה טלפון בכל בית, ואף לא בבית חמי, וכשביקשנו להשיג את חמי או את אחד מבני ביתו, היינו מטלפנים לבית משפחת מילצקי ששם בבית היה טלפון, ובכל פעם שהיינו מתקשרים, הם היו שולחים את אחד מבני המשפחה להודיע לשכנים כי מחפשים אותם בטלפון.

באחד הימים נזקק **אבי מורי שליט"א** (של הרב אליעזר טורק) להשיג את חמי זצ"ל בדחיפות רבה בבקרו של יום, והתקשר לבית משפחת מילצקי. הרב מילצקי הרים את השפופרת ואבי ביקש ממנו אם יוכל להואיל בטובו לקרוא לשכנים, כשהוא מוסיף דברי התנצלות על כך שמטריח אותו בשעה כה עמוסה של הבוקר, כשכל בני הבית מתארגנים ליציאה למוסדות הלימוד, אך ההכרח לא יגונה...

"אינכם צריכים לבקש ממני מחילה", השיב הרב מילצקי, **"אתם הועלתם עמי חסד גדול, ואני הוא זה שצריך להודות לכם על כך"**.

אבי שליט"א היה מופתע מתגובתו והשיב לו: "הרי אתה הוא זה שעושה אתי טובה", אך הרב מילצקי הסביר: "אבי, ר' חייקל זצ"ל הורה לנו בצוואתו **שלא נתפנה לסעוד 'פת שחרית' כל עוד לא עשינו באותו היום שלוש פעולות של חסד**... והנה היום ברוך ה' כבר הספקתי לעשות שתי פעולות של חסד, אך עדיין חסרה לי הפעולה השלישית. כעת כשביקשתם ממני לקרוא לשכן, סייעתם לי להשלים את סך מצוות החסד להבוקר..."

אבי שליט"א נותר פעור פה ונפעם, ודיבר על כך בהתלהבות זמן רב.

ברבות הימים כאשר אכן זכה אותו צדיק הרב מילצקי זצ"ל לראות את עולמו בחייו, להקים משפחה עניפה של תלמידי חכמים וגומלי חסדים, אמר אבי: "כאשר יונקים חינוך כה זך וטהור אין זה פלא שרואים כאלו תוצאות משובחות".

יתן ה' שנזכה כולנו להיות גומלי חסדים בגופינו ובממונינו מתוך **"אהבת חסד"** ולב שלם, ואף ה' במידה כנגד מידה ישפיע את חסדו עלינו, ועל כל בית ישראל, אמן ואמן!

שבת שלום ומבורך!

מטרת הבריאה – חסד'

הקב"ה על מנת למנוע מאברהם טירחא, הוציא כמה מנרתיקה והחוס היה בלתי נסבל. כך שהאנשים לא יצאו מבתיהם כלל. אברהם אבינו רואה שהאורחים אינם מגיעים. והוא שולח את אליעזר עבדו הנאמן לחפש אורחים. אליעזר שב בידיים ריקות. אברהם אומר כי אין אמונה בעבדים ויוצא בעצמו מן האוהל לחפש אורחים. והדבר תמוה.

חסד. והחסד משלים חסרון בנפשנו. החסד נעשה בשביל להשלים את עצמנו. ולכן החסד אמור להיעשות עם כל אדם. בניגוד לצדקה שנעשית עם הנזקק, החסד יכול להיעשות עם כל אחד.

וכפי שאמר הבעל שם טוב הקדוש כי לעיתים נשמה יורדת לעולם וחייה שבעים או שמונים שנה רק בשביל לעשות פעם אחת טובה ליהודי.

על אחת כמה וכמה כאשר מדובר על חסד בתוך הבית.

נילי ואבישי הגיעו בעקבות בעיות בתחזוקת הבית. כאשר הגיעו שפך כל אחד את רשימת המטלות שהוא עושה בנוסף לעבודתו. לפני שהחלו להתווכח מי עושה יותר בבית, עצרתי אותם ושאלתי למה בכלל צריך לעשות עזרה בבית?

פה אחד ענו שניהם: כדי שיהיה אפשר לחיות בבית. שאלתי אותם האם כאשר הם נמצאים אצל אחרים למשל ההורים ומבקשים מהם להוריד את הפח. האם הם גם אומרים שעשו מספיק?

שניהם ענו בשלילה. מה ההבדל. שאלתי.

אצל ההורים זה חסד. זו מצווה. פעם בזמן.

הסברתי להם כי גם בבית זה חסד ומצווה.

מדוע כאשר אבישי זורק את הפח זה אינו חסד עם בני ביתו? או כאשר נילי עושה כביסה זה אינו חסד עם בני הבית?!

כאשר תביטו על כך כעל חסד, תרגישו את התחושה הממלאת והמשמחת שאתם חשים אצל ההורים.

רק כאשר שוכחים את העיקר ומביטים על כך כמטלה, זה מרוקן אותנו במקום למלא.

שבת שלום ומבורך.

לייעוץ וסיוע ניתן להתקשר 0523898468.

הפרשה פותחת בתיאורו של אברהם יושב בפתח האוהל כחום היום. חז"ל מאריכים בפירוט המעשה. מדובר על היום השלישי למילתו של אברהם. אברהם אבינו היה מכניס אורחים בצורה נפלאה. אהלו היה פתוח לארבעת הכיוונים כדי שיוכלו להיכנס ישירות מכל מקום. היה נותן לאורחיו בשפע וכדומה. למרות היותו זקן בן 99 וכאוב מחמת המילה, חיפש אברהם לעסוק בהכנסת אורחים.

הלא אברהם זקן וחולה וכאוב מהברית. אין ספק שהוא פטור מהכנסת האורחים. הלא על כך נאמר כי "אונס רחמנא פטריה". מדוע הוא ממשיך לחפש אורחים במצב כזה?

התשובה על פי משל:

מנהל במפעל גדול יצא לחופשה מספר ימים. בתום החופשה שב למפעל והתעדכן ממנהל הייצור מה היה בהעדרו. לאחר זמן מה יצא בעל המפעל לחופשה בת מספר ימים.

כאשר שב ולא ניגש אל מנהל הייצור להתעדכן, ניגש אליו מנהל הייצור בעצמו ושאל האם הוא רוצה להתעדכן מה היה בהיעדרו.

ענה לו בעל המפעל מדוע אני צריך להתעדכן? הלא כל יום, מספר פעמים ביום דברתי איתך ועם המנהל.

כל שאלה ובעיה שהתעוררו התקשרתם אליי. אני מעודכן לחלוטין. מה ההבדל ביניהם?

מנהל המפעל עובד עבור אחרים. זו עבודתו. ומשכך הוא יוצא לחופש ושוכח את מקום העבודה. לעומת זאת אצל בעלי המפעל, המפעל הוא חייו. הוא עסוק בו ובהצלחתו גם כאשר הוא אינו חייב.

אברהם אבינו עמוד החסד היה חי את החסד. זה היה כל חייו. וממילא לא חיפש לפטור את עצמו מכך.

איך הגיע אברהם אבינו לכך שהיה לי את החסד וחש שזה חלק מחייו?!

התשובה היא כי אברהם אבינו הבין כי החסד אינו נעשה עבור האחר. הוא נעשה עבורנו.

החסד הוא מטרת בריאתנו בעולם. אנו נבראנו בתלמוד ובדמותו של הקב"ה. כל הסיבה שה' ברא את העולם היא כדי לעשות חסד עם הבריות.

ומביאים המפרשים כי כביכול הדבר היחיד שהיה חסד לה' זה עם מי לעשות חסד. ממילא גם אנו אמורים לחוש כך. שאנו מלאי רצון לעשות

חושן משפט- הרב יצחק פריי

'משולחן בית הדין'

שאלה: יוסי ירד להשליך את הפח במיכל העירוני. בדרכו עבר דרך החניה.

סקית הפח נתפסה בחלק שבור בפנס המכונית של חיים שכנו וכך נשבר עוד חלק.

האם וכמה הוא צריך לשלם?

לטענת חיים, למרות שהפנס היה שבור, הוא היה מצליח לעבור טסט עם השבר הקטן. אך כעת הוא לא יצליח לעבור טסט במצב הפנס הנוכחי.

מאיך, הפנס היה שבור.

תשובה: ברור כי אין יוסי חייב בתשלום של פנס חדש. שהרי הזיק פנס ישן.

כמו כן המזיק מחוייב להחזיר את המצב לקדמותו ולא מעבר לכך.

וממילא, יכול יוסי להדביק חזרה את החלק שנשבר מחמתו מן הפנס.

לגבי הטענה כי הרכב לא יעבור טסט במצב הנוכחי, אין זו טענה.

גם אם הטענה נכונה, הלא לכל היותר זהו גרמא בנזיקין והוא פטור בדיני אדם.

לסיכום: יוסי צריך להדביק בחזרה את החלק שנשבר.

במידה וחיים מעוניין להחליף פנס, יוסי צריך להשתתף עמו במשהו סימלי. ולא בסכום משמעותי.

שבת שלום.

פתרון לחידה משבוע שעבר:

1. "ויקח אברם... את הנפש אשר עשו בחרן", מה פירוש נפש? **תשובה**- הכוונה לאנשים ולנשים אשר התגיירו ע"י אברם ושרי.
2. בשכר שאמר אברהם "ואנכי עפר ואפר" זכו בניו לשתי מצוות (סוטה י"ז). מה הן המצוות? **תשובה**- אפר פרה אדומה ועפר אשה סוטה.
3. "ויבוא הפליט ויגד לאברם". מיהו הפליט ומדוע נקרא כך? (רש"י י"ד, ג) **תשובה**- הפליט= עוג מלך הבשן. נקרא כך בגלל שנפלט (ניצל) מהמבול.
4. אברם אומר ללוט: "כי אנשים אחים אנחנו" איזו קירבה יש ביניהם? **תשובה**- לוט הוא בן הרן אחיו של אברם.
5. מי היו: א. מלכי-צדק ב. הגר? (רש"י) **תשובה**- א. שם בן נח ב. בת פרעה (רש"י)

חידה

1. מדוע היה צורך ב 3 מלאכים לאברהם ומה היתה שליחותם?
2. א. מה שם אשתו של לוט לפי המדרש? ב. מדוע נהפכה לנציב מלח? (רש"י)
3. ציין 3 סיבות לכך שאברהם נקרא עברי! מדרש בראשית רבה
4. "לך לך אל ארץ המוריה". ציין 2 משמעויות לשם מוריה? (רש"י)
5. בעשרה נסיונות התנסה אברהם. מהם הנסיונות הראשון והאחרון ומה משותף להם?

כי התורה כוללת את כל הטובות שבעולם...

חברי הקהילה שואלים

שמע שאומרים קודם הקרבנות, כתב הבא"ח שיש להניח התפילין קודם וכן נוהגים ומכל מקום כתב מרן זצוק"ל שאין בזה חשש אם רוצה להניח התפילין אחר כך, שרק כשקורא כל הפרשה שמזכיר והיה לאות על ידך ולטוטפות בין עיניך, אז נחשב כעדות שקר אבל כשקורא רק פסוק ראשון אין לחשוש וכמו כן כל האיסור כשקורא פרשת קריאת שמע שיוצא בה ידי חובה אבל אם קורא בתורה אינו כמעיד עדות שקר שכבר יצא ידי חובת הנחת תפילין.

ג. ברוך על תפילין של יד להניח תפילין ובה להניח תפילין של ראש ושכח דעת מרן שאין אנו מברכים על תפילין של ראש והתחיל לומר ברוך אתה ה' האם יאמר למדני חוקיך? לא יאמר למדני חוקיך אלא יסיים את הברכה וכמו שיבאר: אע"פ שאדם שהתחיל לברך שלא כדין ואמר ברוך אתה ה', צריך לסיים למדני חוקיך, שאז זה דרך פסוק ולא תהיה ברכתו לבטלה, כאן צריך שישלים הברכה, היות ואם יאמר למדני חוקיך, הרי הפסיק באמירת פסוק בין תפילין של יד לשל ראש, והפסק זה אינו לצורך ומעניין התפילין, ושוב יצטרך ממילא לברך על תפילין של ראש, כמו כל מי שמפסיק בדיבור בין תפילין של יד לשל ראש, ולכן מוטב שיברך הברכה על תפילין של ראש כדעת הראשונים שסוברים שצריך לברך על תפילין של ראש גם בלי הפסק, ואחרי שיניח תפילין של ראש יאמר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, שזה תיקון לברכה לבטלה, ואף הרמ"א שסובר שיברך על תפילין של ראש, מחשש לחולקים כתב שיאמר ברוך שם וכו' וכל שכן בנידון שלנו.

שרבא היה מברך בכל פעם כשהיה יוצא מבית הכסא, וכן הוא דעת מרן השולחן ערוך שבכל מקרה שחולץ התפילין מברך, ובנכנס לבית הכסא הסכימו רוב האחרונים לדעת מרן שמברך בשם ומלכות, וחלק בזה על דברי הבא"ח וכך החיים שכתבו שיחוש לספק ברכות ויהרהר שם ומלכות.

ג. האם מותר לקרוא קריאת שמע קודם שהניח תפילין? מעיקר הדין יש להניח תפילין לקרוא איתם קריאת שמע ולהתפלל, מכל מקום אם רואה שזמן קריאת שמע עובר ולא יספיק להניח תפילין, או שאין לו כרגע תפילין, יכול לקרוא קריאת שמע בלי תפילין ואחרי זה יניח תפילין ויקרא איתם קריאת שמע, וכן כשקורא רק פסוק ראשון שאומר קודם הקרבנות, אין חייב להניח תפילין קודם, וכן כשקורא קריאת שמע דרך קריאה בתורה, כגון שקורא שנים מקרא ואחד תרגום של פרשת קריאת שמע, אין צריך להניח תפילין. **בהרחבה:** הגמרא במסכת ברכות (דף י"ד עמוד ב') אומרת בשם רבי יוחנן שמי שרוצה לקבל על עצמו עול מלכות שמים בשלמות, יכין את עצמו שיהיה בגוף נקי, יטול את ידיו, יקרא קריאת שמע ויתפלל, ואמר עולא שמי שקורא קריאת שמע בלא תפילין עליו כאלו מעיד עדות שקר בעצמו, שהרי אומר וקשרתם לאות על ידך והיו לטוטפות בין עיניך ואין עליו התפילין, אמנם כתבו הפוסקים שכל זה דווקא שיכול לקרוא עם התפילין ואינו קורא, אבל אם חושש שיעבור הזמן אינו נחשב כמעיד עדות שקר וודאי עדיף שיקרא קריאת שמע בזמן, ובפרט שמתכוון להניח תפילין אחר כך ולקרוא איתם קריאת שמע. ולגבי קריאת

תהילות לאל יתברך שאנו זוכים בשיעור הקבוע בקהילתנו הקדושה, ללמוד הלכות תפילין, שזו הזדמנות נפלאה לדעת ההלכות המעשיות שאנו מקיימים בכל יום, עם טעמיהם ונמוקיהם, בשייכות דברי אגדה ומוסר, **וראו לכל אחד ואחד להשתתף בשיעורי התורה** שמלבד שזה השאלה הראשונה שנשאל אדם בבואו לתת דין וחשבון בפני בית דין של מעלה, האם קבע עיתים לתורה? הרי אם לא ילמד איך ידע מצוות ה' וחוקותיו, ולכן יאזרו כח בפרט בלילות החורף הארוכים לבוא לבית המדרש ללמוד בחבורה, והאשה תשלח את בעלה לשיעורי התורה וגדול חלקה בעולם הזה ובעולם הבא והבאנו בזה מקצת מן השאלות שדברנו בהם.

א. מי שהניח תפילין ונצרך לצאת להתפנות בבית הכסא, האם כשמניח התפילין שוב צריך לחזור ולברך? להלכה פסק רבנו הגדול זצ"ל בהלכות עולם שצריך לחזור ולברך על התפילין כשיוצא מבית הכסא בשם ומלכות, וכפי שיבאר: אדם שנצרך לנקביו בזמן התפילה, אין לו להתאפק, כיוון שצריך להתפלל בגוף נקי, ושלא יעבור על איסור בל תשקצו, וכיוון שאסור להכנס לבית הכסא עם התפילין מחמת קדושתם חולצם, וכשחוזר ומניחם צריך לברך עליהם שוב, ואינו דומה לציצית שאינו חוזר ומברך כיוון שבדעתו היה לחזור וללבוש, כיוון שמעיקר הדין מותר להכנס עם ציצית לבית הכסא רק שאין ראוי להכנס עם טלית גדול מפני שהוא בגד המיוחד לתפילה, ולכן אינו חשוב היסח הדעת, אבל תפילין כיוון שמן הדין צריך לחלצם הרי זה חשוב הפסק והיסח הדעת וצריך לחזור ולברך כאמור, וכן מבואר בגמרא בסוכה

שבשבת מותר לקחת אפילו מסוחר סיטונאי שדרכו למכור ארגזים שלמים. ומיהו מחנווני קמעונאי מותר לקחת פירות וביצים ושמן ויין אפילו ביום טוב, ובלבד שלא יזכיר סכום המקח. (חז"ע עמוד ר"ד, ר"ט).

ז) אם חל יום טוב בשבת, כיון דשבת חמירא, לא אתי לזלוזיל, ודין המוקצה כמו בכל שבת דעלמא. (חז"ע עמוד ר"ט).

ח) מותר לטלטל מוקצה ביום טוב לצורך אוכל נפש, ולכן מותר לגרוף גחלים ואפר מן התנור ביום טוב כדי לאפות בו. (וע"ע שם עוד כמה הלכות לענין מוקצה ביום טוב). (שם עמוד ר"ב).

שמותר לטלטל בשבת, מכל מקום אסור לטלטל ביום טוב, והטעם שהחמירו במוקצה ביום טוב יותר מבשבת, מפני שקדושת יו"ט קלה בעיני הבריות, ולכן עשו חכמים סייג לדבר כדי שלא יבאו לזלזל בקדושת יום טוב. ולפי זה יש להזהר שלא להניח ביום טוב קליפות ועצמות אפילו שראויות למאכל בהמה, לתוך צלחת ריקה משום ביטול כלי מהיכנו, אלא יש להניח תחילה פרי או פרוסת לחם בתוך הצלחת ואח"כ יתן הקליפות והעצמות לתוכה, שנעשית בסיס לאיסור ולהיתר, ואז יכול לטלטלה אח"כ להשליכן לאשפה, או לכל מקום שירצה. [ועיין לעיל בהלכה ע"ג].

ו) וכן החמירו ביום טוב בפירות העומדים לסחורה אצל סוחר סיטונאי שנחשבים למוקצה. אף על פי

המשך - מורנו ורבנו הלכה למעשה
מים שראויים לשתיית בהמה, ומיהו אם הם עודן בידיו רשאי להחזירם בלי מים. וכל זה בעיט של חרס או עץ, אבל עביט של מתכת או זכוכית או חרס מצופה או פלסטיק או אמאיל, מותר להחזירם אפילו בלי מים כשהם רחוצים יפה. ואם נמצא שרץ מת במקום שנמאס בעיניו, וצריך לפנותו משם, מותר להוציאו אפילו שלא על ידי כלי, אלא בידו ממש. (שם עמוד ר"ה, ר"ו, ר"ז).

מוקצה ביום טוב

ה) מוקצה ביום טוב החמירו בו חכמים יותר ממוקצה בשבת, ולכן קליפות הראויות למאכל בהמה ועוף, ועצמות הראויות לכלבים, אף על פי

טבלת כללים להלכות מוקצה בשבת קודש

סוג המוקצה	הגדרתו	דוגמאות	מותר לטלטלו	אסור לטלטלו כדרכו
כלי שמלאכתו היתר	כלי שיעודו לשימוש המותר בשבת	כיסא, שלחן, סכ"ם בגדים תכשיטים	כל שיש לאדם צורך בטילטול	אם אין לו צורך כלל (משעמום)
כלי שמלאכתו לאיסור	כלי שיעודו לשימוש האסור בשבת	פטיש, מברג, מספריים, בטריות, מטריה, מחבת, שיפודים, (סירי בישול ותבניות אפיה)	לצורך גופו - כגון לפצח בפטיש אגוז לצורך מקומו - כגון שמונח על כסא ורוצה לטלטל המוקצה כדי לשבת.	אפילו מחשש שיתקלקל או יגנב, ורק אם יטלטלנו בשינוי במרפקו או ברגלו מותר
מוקצה מחמת גופו	כל שאינו כלי, וגם אינו ראוי לאכילה ואינו מיועד למאכל בהמה [וביום טוב גם עצמות שנפרדו ביו"ט, אסורות].	אבנים, אורז תפוחי אדמה וקטניות לא מבושלים, בעלי חיים, וכן קליפות שאינן ראויות למאכל בהמה כקליפות שקדים	מן הצד - ע"י סכין וכדו', לצורך ההיתר או כלאחר ידו - בשינוי ע"י מרפקו אפ' לצורך המוקצה	אפ' לצורך גופו או מקומו וכל שכן מחשש שיגנב, חוץ מטלטול בשינוי וכנ"ל. או בטלטול מהצד לצורך מקומו
מוקצה מחמת חסרון כיס	כלי שמלאכתו לאיסור, אלא שהוא מקפיד להשתמש בו רק ליעודו	מצלמה, מגהץ, מיקסר, פלאפון כשר (פלאפון לא כשר ח"ו מוקצה מחמת מיאוס)	כנ"ל שדינו שווה למוקצה מחמת גופו	כנ"ל שדינו שווה למוקצה מחמת גופו